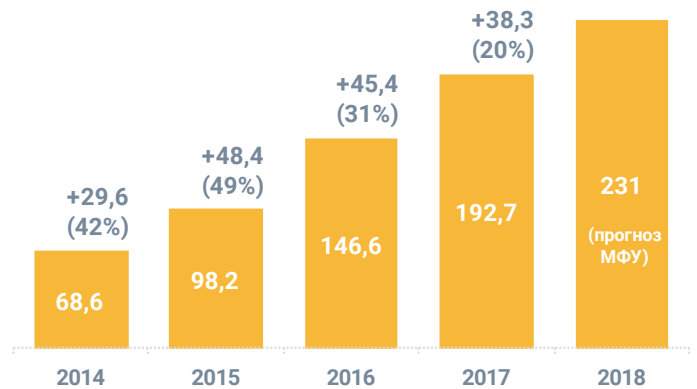

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗРОСТАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Протягом 2017 року надходження до загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 192,7 млрд грн, що на 46,0 млрд грн або на +31% більше у порівнянні з 2016 роком. За останні три роки від початку реформи фінансової децентралізації доходи місцевих бюджетів зросли у 2,8 рази – із 68,6 млрд грн у 2014 році до 192,7 млрд грн за підсумками 2017 року. Це стало можливим завдяки розширенню повноважень і підвищенню зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, реалізації заходів щодо залучення резервів їх наповнення та підвищення ефективності адміністрування податків і зборів.

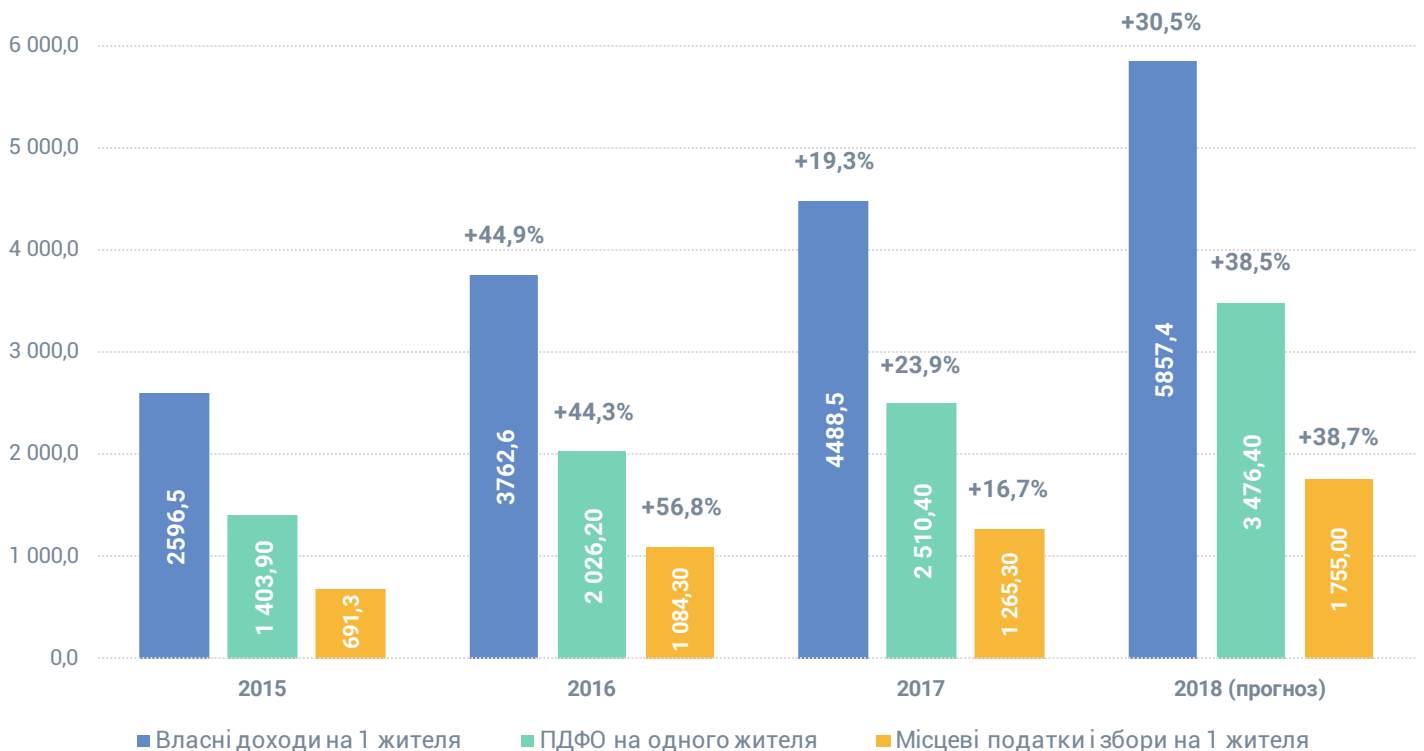
ВЛАСНІ ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ, МЛРД. ГРН.

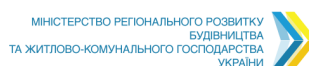
ЗРОСТАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

За підсумками 2017 року власні доходи загального фонду у розрахунку на 1-го жителя зросли, у порівнянні з 2016 роком, на 19,3% і склали 4488,5 гривень. Обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1-го жителя зріс на 23,9% і склав 2510,4 грн, місцеві податки і збори на 1-го жителя зросли на 16,7% і склали 1265,3 гривень. У 2018 році прогнозується подальше зростання доходів загального фонду у розрахунку на 1-го жителя на 30,5%, надходжень податку на доходи фізичних осіб – на 38,5%, місцевих податків і зборів – на 38,7%.

ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА 1 ЖИТЕЛЯ ЗА 2015-2018 РОКИ, % ТА ГРН.

За підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою»

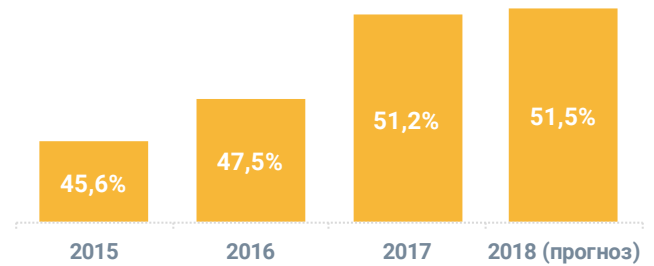

За підтримки Шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні»

ПИТОМА ВАГА МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ЗВЕДЕНОМУ БЮДЖЕТІ УКРАЇНИ

Зважаючи на розширення дохідної бази місцевих бюджетів відбулося збільшення частки місцевих бюджетів у загальному обсязі зведеного бюджету України. За підсумками 2017 року вперше питома вага місцевих бюджетів перевищила п'ятдесят відсоткову позначку. Частка місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету України склала 51,2%, що майже на 6% більше аналогічного показника за 2015 рік. Тобто, органи місцевої влади мають у своєму розпорядженні вагомих фінансовий ресурс, щоб мати змогу ефективно ним управляти та спрямовувати на розвиток громад.

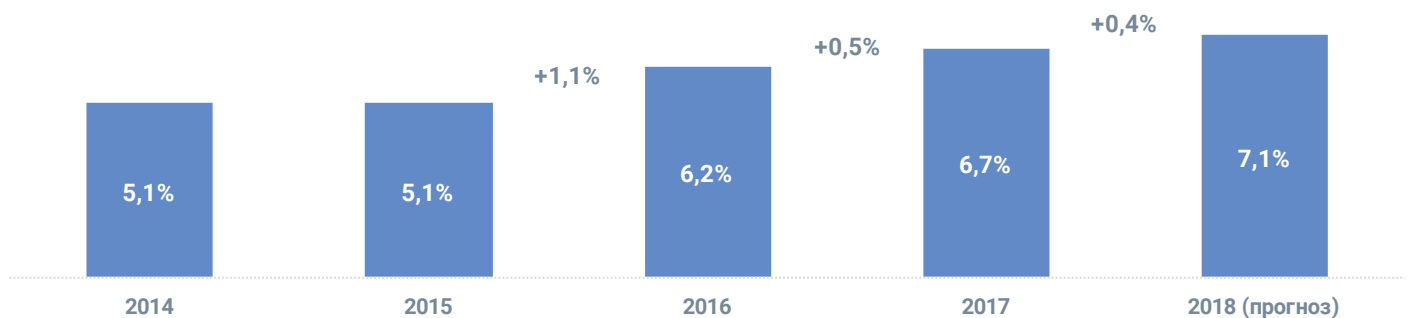
ЧАСТКА МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (З ТРАНСФЕРТАМИ) У ЗВЕДЕНОМУ БЮДЖЕТІ УКРАЇНИ, %

ПИТОМА ВАГА МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ВВП

Одночасно зі збільшенням частки місцевих бюджетів у фінансових ресурсах держави зростає також їх частка у обсязі валового внутрішнього продукту. У 2014-2015 роках цей показник становив 5,1%, у 2016 – 6,2%, за підсумками 2017 – прогнозується, що частка місцевих бюджетів у ВВП країни становитиме 6,7%.

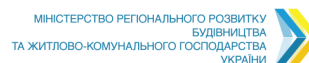
ЧАСТКА ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД) У ВВП ЗА 2014-2018 РОКИ, %

ТЕМПИ ЗРОСТАННЯ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ

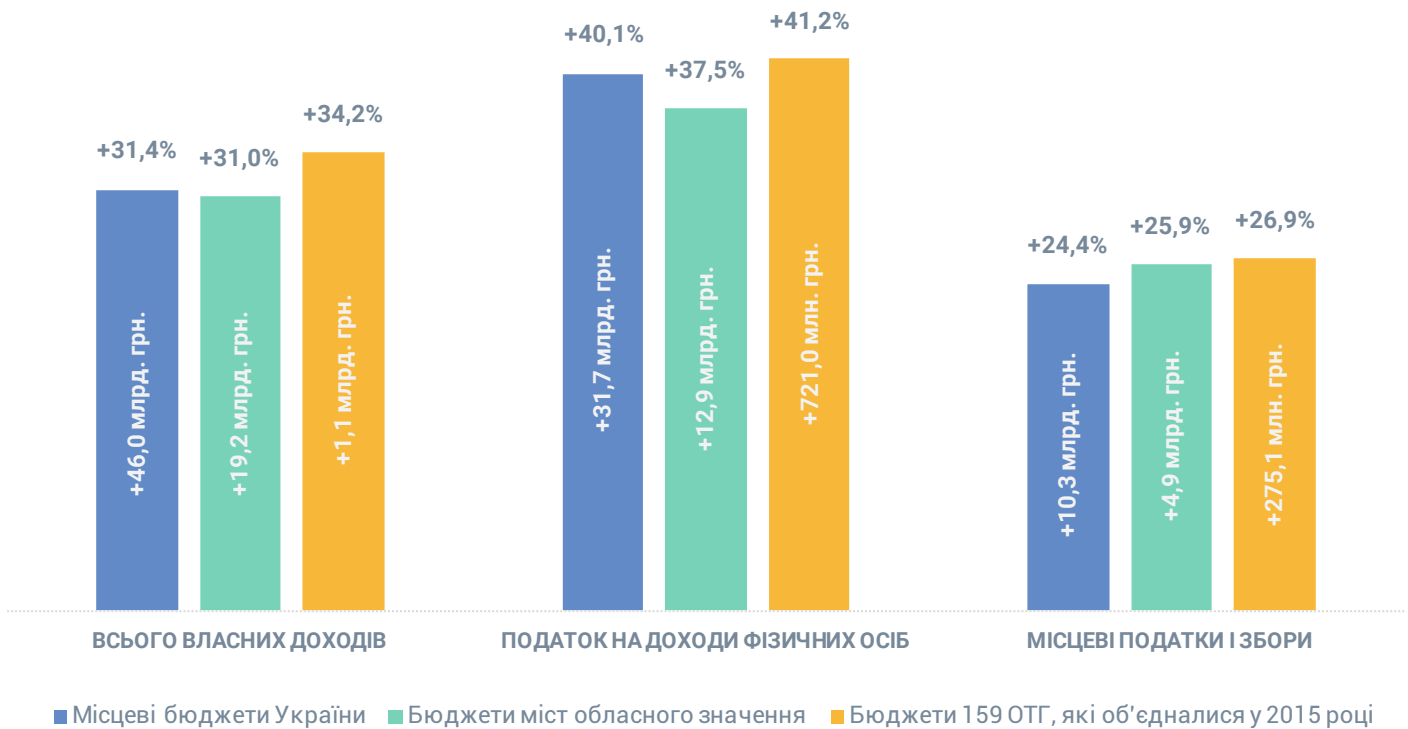
- Динаміка надходжень до бюджетів ОТГ випереджає темпи зростання доходів по інших рівнях місцевих бюджетів.
- Надходження власних доходів місцевих бюджетів 366 ОТГ за 2017 рік зросли на 87,0 % та склали 9,3 млрд грн (+4,3 млрд грн).
- Враховуючи те, що нові 207 ОТГ, у яких перші місцеві вибори були проведені в 2016 році, тільки в цьому році отримали 60% надходжень від податку на доходи фізичних осіб до своїх місцевих бюджетів, то їх власні ресурси у порівнянні з аналогічним періодом минулого року зросли в 2,9 рази та склали 4,9 млрд грн (+3,2 млрд грн).
- Разом з цим, темп зростання власних доходів 159 ОТГ, які вже у 2016 році отримували зарахування 60% ПДФО до своїх бюджетів, становить +34,2% (+1,1 млрд грн), і це майже на 3% більше від середнього показника по Україні.
- У доходах місцевих бюджетів найбільшу питому вагу займають надходження від сплати податку на доходи фізичних осіб – 110,7 млрд грн або 57,4% від загальної суми доходів місцевих бюджетів. У порівнянні з 2016 роком надходження ПДФО в цілому по Україні зросли на 31,7 млрд грн або на 40,1 %. По бюджетах міст обласного значення приріст становить 37,5%. По бюджетах 159-ти ОТГ приріст надходжень ПДФО склав 41,2%, що на 1,9% більше, ніж в цілому по Україні.
- У структурі доходів загального фонду 27,3% складає частка місцевих податків і зборів, яких у 2017 році надійшло 52,6 млрд грн. по усіх місцевих бюджетах України приріст місцевих податків і зборів відносно 2016 року складає 24,4%, по бюджетах міст обласного значення – 25,9%. По всіх бюджетах ОТГ надходження місцевих податків і зборів зросли на 28,5%, (у тому числі по бюджетах 159-ти ОТГ – 26,3%), що на 4,1% перевищує показник приросту по місцевих бюджетах України.

За підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою»

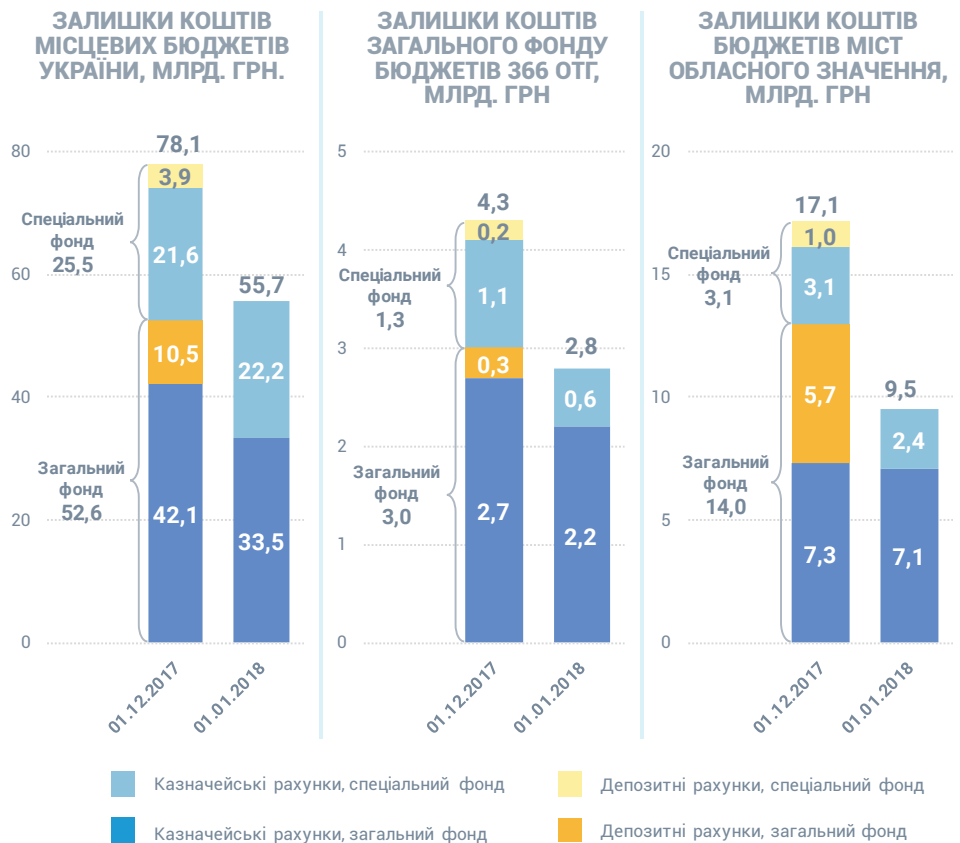
За підтримки Шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні»

**ТЕМП ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДО ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У 2017 РОЦІ
ПОРІВНЯНО З 2016 РОКОМ**

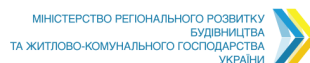

ЗАЛИШКИ КОШТІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

- Про фінансову спроможність місцевих бюджетів свідчать і залишки коштів, які склалися на рахунках станом на 01 січня 2018 року.
- На казначейських рахунках залишки коштів усіх місцевих бюджетів України станом на 01 січня 2018 року становили 55,7 млрд грн, із яких на рахунках загального фонду – 33,5 млрд грн.
- Залишки коштів місцевих бюджетів міст обласного значення становили 9,5 млрд грн, із яких на рахунках загального фонду – 7,1 млрд грн.
- Станом на 01 січня 2018 року залишки коштів на рахунках об'єднаних територіальних громад склали 2,8 млрд грн, із яких на рахунках загального фонду – 2,2 млрд гривень.

За підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою»

О ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Держава також збільшила обсяги надання державної бюджетної підтримки місцевим органам влади на розвиток громад та розбудову інфраструктури.

Так, якщо у 2014 році було передбачено регіонам з державного бюджету на підтримку соціально-економічного розвитку лише 0,5 млрд грн, то в 2017 році обсяг коштів на реалізацію інфраструктурних проектів склав понад 16 млрд грн, а на 2018 рік передбачено понад 19 млрд грн, що у 39 разів більше, ніж було у 2014 році.

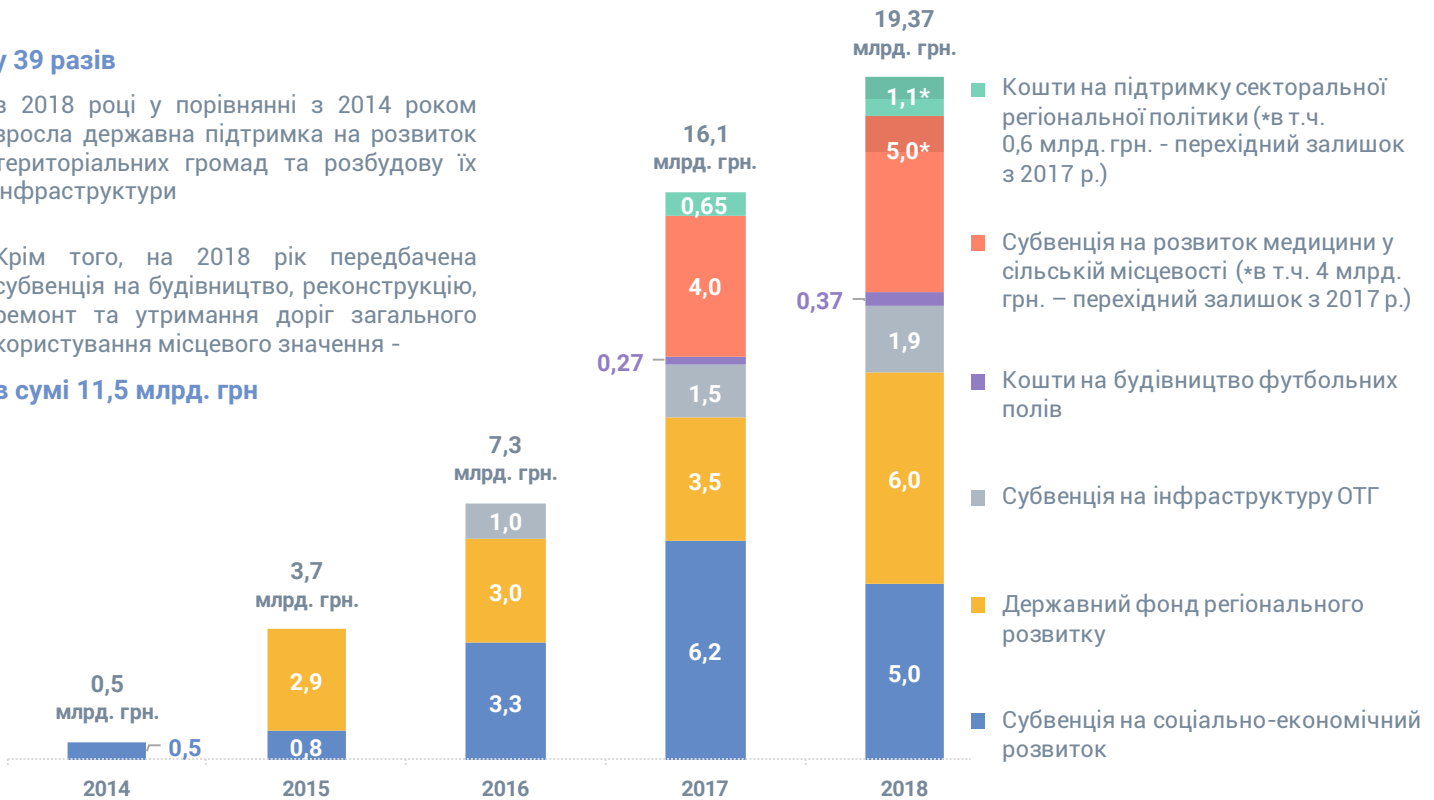
Крім цього, на 2018 рік передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг загального користування місцевого значення в сумі 11,5 млрд гривень.

у 39 разів

в 2018 році у порівнянні з 2014 роком зросла державна підтримка на розвиток територіальних громад та розбудову їх інфраструктури

Крім того, на 2018 рік передбачена субвенція на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг загального користування місцевого значення -

в сумі 11,5 млрд. грн

Отже, варто зазначити, що показники виконання бюджетів відображають загальний соціально-економічний стан відповідної території та її потенціал до подальшого розвитку. Наявність достатніх ресурсів у місцевих бюджетах є запорукою того, що територіальна громада має можливість надавати більш якісні та більш різноманітні послуги своїм жителям, реалізовувати соціальні та інфраструктурні проекти, створювати умови для розвитку підприємництва та залучення інвестиційного капіталу, розробляти програми місцевого розвитку та фінансувати інші заходи для всебічного покращання умов проживання жителів громади.

Сьогодні є всі підстави стверджувати про те, що реформа децентралізації виконує поставлені завдання щодо створення належного життєвого середовища для мешканців громад.

Матеріали розроблено та підготовлено на підставі даних Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Основних напрямків бюджетної політики на 2018 рік, Закону України «Про Державний бюджет на 2018 рік» експертами Групи фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Мінрегіоні (за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та проекту SKL International)

- Яніною Казюк, координатором з фінансової децентралізації
- Віктором Венцелем, експертом з фінансового моніторингу
- Світланою Демиденко, експертом з фінансового моніторингу
- Ігорем Герасимчуком, експертом з фінансового моніторингу

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЕКТ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

За підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою»

